

איש לרעהו

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

מכון אהבת אמת – המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת

ע"ש ר' צבי יהודה דומוביץ ז"ל – רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402
טל: 02-5671812-02 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

ליקוט ועריכת: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
אסור להעתיק, לצלם ולהדפיס בלי רשות בכתב

שבת קודש יג אב תשע"ז: הדלקת נרות: ירושלים 6:58 תל-אביב: 7:13 חיפה: 7:06 מוצאי שבת: ירושלים: 8:12 תל-אביב: 8:14 חיפה: 8:15 ר"ת: 8:49

פרשת ואתחנן תפלה על הזולת

להתפלל ולבקש רחמים על הזקוקים לישועה! נלמד מהפסוק: "ואתחנן אל ה'... לאמר" (פרק ג-כג)

ואמרו חז"ל (במד"ר) מהו לאמר? אמר רבי עזריה לאמר לדורות שיהיו מתפללין בשעת הצרה שהרי משה אעפ"י שנאמר לו, לא תעבור את הירדן הזה התחיל מתחנן. ובמדרש תנחומא מובא: לימד משה את באי עולם שלא יאמר אדם הואיל וחולי שלי מסוכן ועשה דייתיקי וחילק כל אשר לו, לא יאמר הואיל שעשה דייתיקי לא יתפלל עוד, אלא יתפלל, שאין הקב"ה פוסל תפלת כל בריה וכו'.

לכאורה יש לתמוה על עצם זה שתתכן מציאות כזו של תפלה בקשה ותחינה להש"ת שחוזרים ונשנים עוד ועוד. ולא רק שאין זה חסרון כלפי שמיא מה שמטריח ומפציר בכיכול נגד רצונו יתברך, אלא אדרבה, למדים אנו שזו מעלה גדולה ויש בכח זה להשפיע ולשנות, כביכול, מגזירת הש"ת, כפי שמצינו כאן שאחרי בקשות כמנין "ואתחנן" אמר הקב"ה למשה "אל תוסף דבר אלי"... שאם היה מוסיף היה נכנס לארץ. וכך גם הורו לנו חז"ל (ברכות לב) וכן מצינו אצל האבות הקדושים שהרבו והפצירו בתפלה ומכח זה נשעו. וכן מצינו הרבה בכל הדורות ויקצר המקום לפרטם. וצ"ע.

וכעין זה כבר הקשה המבי"ט (בספרו **בית אלוקים** שער התפלה פ"ב) בלשון זו: "בלתי הגון ונאה לשאול שאלה אחת כמה פעמים, כי לפני מלך בשר ודם, אם ישאלו ממנו דבר אחד פעמיים או שלוש יחרה אפו על השואל, כי אם היה רוצה המלך להשלים לו שאלתו בפעם הראשונה או השניה היה משלים חפצו. וא"כ ההפצר הוא דבר מיותר ומזיק לשאלה, ואנחנו מתפללים בכל יום ערב ובוקר וצהרים" וכו'. עכ"ל.

זאת ועוד: הרי הקב"ה טוב ומטיב ויודע כל מה שחסר לנו ונותן לנו כל מה שאנו צריכים וכל מה שטוב לנו, וכמו שמברך כל אדם "שעשה לי כל צרכי". וא"כ, מן התימה הוא שאנו צריכים לפרט לו בתפלותינו כל מה שחסר לנו ולבקש על זה כאילו ח"ו אינו יודע, והרי הוא יודע טוב מאיתנו מה טוב וראוי לנו ומה לא, ואינו כמלך בשר ודם שצריכים לגלות לו מה חסרנו!

ומה עוד שפעמים, הבקשה עצמה אינה ראויה. פעמים שמבקש אדם דבר שלא טוב עבורו ואינו יודע, ופעמים לא מבקש אדם דבר שהוא חיוני עבורו שהיה צריך לבקשו, ואינו מודע לכך, ועם זאת הקב"ה נותן לאדם כל מה שמגיעו, ומונע ממנו מה שלא ראוי לו, וא"כ לשם מה נצרכת בקשתינו?

ויתרה מזו: היאך אפשר בכח התפלה לשנות ממה שגזר הקב"ה. וכפי שכתב **רבינו בחיי זצ"ל** ובפני עה"ת- (עקב) "כי כח התפלה גדול אפילו לשנות הטבע, ולהנצל מן הסכנה ולבטל הנגזר" הרי רק אצל בשר ודם שייך שישנה דעתו ויחזור בו, אך מה שייך זה אצל הקב"ה שהכל גלוי וידוע לפניו?

התשובה לכל השאלות הללו היא אחת, ופשוטה בתכלית: כל התפלות הרבות ופירוט הבקשות לא נועדו אלא בשבילנו. שעיי"כ נחזיר להכרתנו יותר ויותר כי בלי רחמי וחסדי הש"ת עלינו, איננו יכולים להשיג מכוחינו מאומה. ובוודאי הקב"ה לא צריך לא את הריבוי וההפצרה ולא את הפירוט כדי לתת. אך ככל שמשליך אדם יתנו ותלותו רק בהקב"ה, כך הוא זכאי לקבל. והריבוי וההפצרה בתפלה הם רק סימן לתלות הזו.

נמצא שריבוי ההפצרה, הוא גדר ושיעור עד כמה תלותו בה'. ומראה בזה כי אין מבלעדי ה' מי שיכול לעזור ולתת לו ולכן לא פוסק מלהפציר. וכך גם כשמרבה לפרט בקשותיו, מראה שכל דבר קטן כגדול הכל מאת ה' ולא יוכל לקבל דבר ממישהו זולתו. וכשעולה לדרגה נשגבה כזו, נעשה כאדם אחר לגמרי שלא עליו נגזרה הגזירה, ומיושבות כל הקושיות.

"אשפוך לפניו שיחי"...

סיפר רבי יהושע הלוי: יום אחד נתליתי אל הרב מפוניבז' הגאון רבי יוסף שלמה כהנמן זצ"ל, כאשר יצא לתל אביב, לסדר ענינים כספים של ישיבתו. המצב בקופה היה רע והוא לא ידע מאין יעזר ולהיכן יפנה.

כאשר הגענו לתל אביב, ביקש לעצור סמוך לבית הכנסת הגדול ונכנס יחידי לאולם שהיה ריק מאדם. כאן נעמד בפניה והסב פניו אל הקיר, וקרא פרקי תהלים מתוך כבי ודמעות שליש, ככתוב "אשפוך לפניו שיחי צרתי לפניו אגיד".

הוא התפלל בנעימה של הפצרות, ותחנונים שהמיסה את הלב, התפלה נמשכה כרבע שעה בערך. ראו עליו שמשים נפשו בכפו. אח"כ יצא לפועל בפנים מאוששות ומשמשים הצליחו את דרכו באופן פלאי. **הרב מפוניבז'**

הפציר והרבה בתפלה...

פעם אירע שאחד מתלמידיו של הצדיק רבי סלמאן מוצפי זצ"ל, שהיה ממונה על צרכי ציבור ואחראי על אירגון השעורים, חלה אנושות, והרופאים לא מצאו מזור לחוליו.

ערך רבי סלמאן לימוד מיוחד לרפואתו במשך כל הלילה. בחצות פתח את שערי ההיכל, ובמשך שעות ארוכות התפלל וייחד יחודים והרבה בבקשות עד עלות השחר. באותו שבוע קם החולה ממיטתו לפליאת הכל. **עולמו של צדיק**

עלון "איש לרעהו" השבוע – פרשת ואתחנן מוקדש
האשה החשובה והצדקנית
מרת חיה פריימן ע"ה בת הרח"ח ר' יהושע מרדכי זצ"ל
שיום היאהרעייט חל ביום יד' מנחם אב
ת . נ . צ . ב . ה .

עלון "איש לרעהו" השבוע – פרשת ואתחנן מוקדש
לעילוי נשמת הרב החסיד
רבי דוב בער בן ר' אברהם אליעזרוב זצ"ל
שיום היאהרעייט חל ביום יח' מנחם אב
ת . נ . צ . ב . ה .

מצוה המורה זו של כיבוד אב ואם, נלמדת מהפסוק: "כבד את אביך ואת אמך כאשר ציוך ה' אלוקיך למען יאריכון ימיך ולמען יטב לך" (פרק ה-טז)!

ואמרו חז"ל: כיבוד אב ואם הוא אחד מן הדברים שאדם אוכל פירותיהן בעולם הזה והקרן קיימת לו לעולם הבא, דכתיב ביה למען יאריכון ימיך ולמען יטב לך (קידושין מ.).

בדברות השניות שבפרשתינו נאמר "כבד את אביך ואת אמך כאשר ציוך ה' אלוקיך"... וטעון ביאור: מה פשר ההוספה הזו "כאשר ציוך ה' אלוקיך" שלא נאמרה בדיברות הראשונות שבפרשת יתרו! ישנם מספר תרוצים על כך ונביא אחדים מהם:

(א) המלבי"ם מבאר: אחרי שהובטח מתן שכר על מצוה זו, בא הכתוב להזהירנו שנעשה המצוה מפני שכך "ציוך ה' אלוקיך" ולא על מנת לקבל שכר.

(ב) באופן אחר יש לומר, שבא הכתוב ללמדנו בזה, שלא נקיים המצוה מצד הגיון השכל ורגש המוסר, כפי שמצוי אצל שאר אומות העולם [וכפי שמסופר בגמרא על כיבוד אב של דמא בן נתינה], אלא נקיים המצוה רק מפני ש"כך ציוך ה' אלוקיך".

הבדל גדול ישנו בין אם מקיימים המצוה מצד השכל והרגש, או מצד ציווי ה'. בדיוק כמו ההבדל שישנו בין "גדול המצוה ועושה ממי שאינו מצווה ועושה"... ולכן אין פלא מה שמצינו אישים באומות העולם שהחזיקו והטיבו במצוה של כיבוד אב ואם יותר מאשר ישראל. משום שלא היה להם את הקושי הנוסף והמיוחד הזה של השטן המערים קשיים על זה שמצווה.

(ג) עוד יש לתרץ, לפי מה שקיימא לן לדינא, שאסור לבן לשמוע לאביו כאשר מצווהו לעבור על דברי תורה, ח"ו. וטעם הדבר משום ש"כולכם חייבים בכבודי" כדרשת חז"ל בגמרא (יבמות ה:). וזה מה שלימדנו הכתוב שקיום מצוות "כבד את אביך" הוא רק בתנאי שאינו סותר את ה"כאשר ציוך ה' אלוקיך".

(ד) בדרך נוספת נוכל לבאר את פשר התוספת "כאשר ציוך ה' אלוקיך" עפ"י מה שנסתפק **במנחת חינוך** (מצוה לג) האם מצוות "כיבוד אב" היא מצוה שבין אדם למקום או מצוה שבין אדם לחברו, והנפקא מינה: שאם היא מצוה שבין אדם לחברו, הלא אין יום כיפור מכפר עד שיפייסנו. [וישנן ראיות לכאן ולכאן].

מעתה, אם נימא ש"כיבוד אב" היא מצוה שבין אדם למקום, שכשם שציווהו הקב"ה להניח תפילין כן ציווהו לכבד אביו ואמו, מובן תוספת הכתוב "כאשר ציוך ה' אלוקיך", ללמדנו שיש לראות את מצוות כיבוד אב ואם כשאר המצוות שבין אדם למקום.

(ה) באופן נוסף יש להבין את התוספת "כאשר ציוך ה' אלוקיך". דהנה אמרו חז"ל (מגילה טז:) על יעקב אבינו שנענש על ביטול כיבוד אב ואם שביטל כ"ב שנה. והקשה על כך **החיד"א** זצ"ל (בספרו **כסא דוד**): הרי קיימא לן דאב שמחל על כבודו, כבודו מחול, ויצחק אבינו מן הסתם מחל ליעקב על מה שלא שמשו כ"ב שנה וכבודו מחול!

ותירץ החיד"א עפ"י מש"כ **רבי יהודה החסיד** ז"ל (בספר **חסידיים** - תקע"ד) דאף שאב שמחל על כבודו, כבודו מחול, מכל מקום נענש בידי שמים. וכל כך למה? משום שכאשר חטא לאביו, חטא בזה גם לה' שציוה לכבד את אביו, וממילא על החלק הזה שבינו להשי"ת אינו יכול למחול.

זהו שהדגיש הכתוב "כאשר ציוך ה' אלוקיך". כלומר: עליך לכבד את אביך כמו שצויתי ואין מועיל בזה מחילת האב.

"לא יכולתי לסתור דברי אבא"...

פעם ישב כ"ק האדמו"ר מגור - רבי אברהם מרדכי זצ"ל (בנו של בעל חידושי הרי"ם) בשיעור של אביו. התקשו התלמידים להבין דבריו העמוקים. פנה **בעל החידושי הרי"ם** אל בנו בשאלה: "גם אתה אינך מבין"? עשה בנו תנועה בכתפיו כמסכים להנחתו של אביו.

ואולם כאשר יצא אביו מן החדר, הסביר בנו לתלמידים את חידושי אביו בטוב טעם ודעת. שמע אביו מבחוץ את דבריו, וישאלהו בפליאה, מדוע לא השיב לו בחיוב כאשר שאלו אם הבין?

התנצל רבי אברהם מרדכי ואמר: "אם אבא היה שואל, אם אני מבין, הייתי מאשר את הדבר. אבל עכשיו ששאל אם גם אני לא מבין, לא יכולתי לסתור את דברי אבא ולומר להיפך..."

ראש גולת אריאל

"גזרתי על עצמי תענית"...

פעם הבחינו ידידיו של הצדיק **רבי רפאל ברוך טולידנו** זצ"ל שישב עמם בסעודת מצוה, כי אינו טועם מאומה. שאלוהו: מדוע אינך אוכל והלא סעודת מצוה היא?"

השיב להם רבי ברוך: "שרוי אני היום בתענית! לאחר שהפצירו בו לגלות להם סיבת התענית, סיפר להם את העובדה שאירעה עמו:

"אתמול שהיתי עם אבא בבית הדין. והנה לפתע אחד מבעלי הדין שאבי פסק לחובתו, החל מתוכח עמו בחרי אף כדי להוכיח את צידקתו. בלהט הויכוח השתמש הלה במילים בוטות ופגע בכבודו של אבא.

"לא יכולתי לחשות ולראות בבזיונו של אבא, ולכן הוכחתי את הלה על פיו. ואולם אבי לא הסכים עם תוכחתי והצטער מאוד על שהעלבתי אותו. לאחר שעזבתי את בית הדין, גזרתי על עצמי תענית כדי לכפר על הצער הרב שגרמתי לאבא".

ביקוד החמה

"כאשר ציוך"...

המעשה שלפנינו פורסם בגרסאות שונות. נביא אותו כאן בנוסה האותנטיי שנדפס בספר **"בית אמי"** כפי שסיפרה בתו של הגאון **רבי חיים קנייבסקי שליט"א**:

"יום אחד פנתה דודתי הרבנית ברזם לסבא הגר"י **קנייבסקי** - **הסטייפלען** זצ"ל ואמרה לו: "חיים סובל מכאבים חזקים בגבו". מיד לבש סבא את מעילו, חבש כובעו, ומיהר לביתנו.

"הוא שאל את אבא (רבי חיים) מה שלומו, ואבא ענה שהוא מרגיש טוב. אך סבא חשב שאבא אומר כך כדי לא לצערו ולכן ביקש מאמא שתחמם לו שמן זית, והחל לעסות את גבו של אבא בשמן חם. אחר כך הורה לאבא לשכב במיטתו במשך הבורק ושלא ילך לכולל (מכבוד אביו הוא אף לא שאל למה ומדוע?).

"כשחזר סבא לביתו, שאלה אותו דודתי לאן הלך והוא סיפר לה. היא נבהלה מאוד - הרי כוונתה היתה לחתנה **רבי חיים קלופט** ולא לאבא... סבא צחק ומיהר שוב לביתנו, שם מצא את אבא שוכב במטה וגמרא בידו... סבא שיחרר אותו מה"מאסר" במיטה, ואבא יצא לכולל.

"סבא עצמו סיפר מעשה זה כשחיוך נסוך על פיו, והוסיף לציין כי כל אותו זמן שכב אבא במיטה בדיוק באותה תנוחה כפי שהורה לו, ללא תזוזה!

הוזהרנו שלא לפגוע בכבודם של תלמידי חכמים !

נלמד מהפסוק: "את ה' אלוקיך תירא" (פרק ו-יג)

ואמרו חז"ל: שמעון העמסוני, ואמרי לה נחמיה העמסוני, היה דורש כל אתני שבתורה, כיוון שהגיע ל"את ה' אלוקיך תירא" פירש... עד שבא רבי עקיבא ולימד: "את ה' אלוקיך תירא" - לרבות תלמידי חכמים (פסחים כב: ב"ק מא. קידושין נז.). וכתב בעל הטורים: "תירא" בגימטריה "תלמידי חכמים". ואמרו חז"ל (סנהדרין צט:): מיהו אפיקורס: זה המבזה תלמיד חכם. והמבזה תלמיד חכם הריהו מבזה דבר ה' ואין לו חלק לעולם הבא. וכן אמרו חז"ל (שבת קיט:): לא חרבה ירושלים אלא בשביל שביזו בה תלמידי חכמים.

ביזוי תלמידי חכמים מתחיל בכך שלא מעריכים מספיק את סגולות התורה. וממילא לא מחשיבים את יקרת מעלתם של אלו שגדשו עצמם בחכמת התורה. והמצב הולך ומתדרדר עד שהריקים והפוחזים מבטלים כליל את מעלתם היחודית כעפרא דארעא. ואמנם ההתחלה היא ביזוי תלמידי חכמים, אך ההמשך, בביזוי גדולי התורה, זקני הדור עיני העידה, עד שהשכינה השורה עליהם אינה חשובה כנגדם, ודעתם אינה נחשבת ח"ו ומכאן הדרך קצרה לפעור פיהם בדברי גידוף ונאצה רח"ל כקללת הנביא ישעיהו: "יריהבו נער בזקן והנקלה בנכבד".

מצב נורא זה, טומן בחובו סכנת חורבן רוחני וגשמי כאחד. וכפי שמשפרים חז"ל (בגמרא גיטין נו.) על התקופה ההיא שאספסינוס קיסר, עשה מצור על ירושלים שלוש שנים על מנת לכבוש אותה, והיו בה שלושה עשירים גדולים, נקדימון בן גוריון, ובן כלבא שבוע, ובן ציצית הכסת, אשר היה באפשרות עושרם הרב לפרנס את כל תושבי ירושלים שנים רבות, עיי"ש.

אלא שלדאבון הלב היו בין תושבי העיר "הנהו בריוני" [ריקים ופוחזים] שחשקה נפשם להתעמת ולהלחם עם הרומאים. אמרו גדולי ישראל לאותם בריונים, נצא ונעשה שלום עם הרומאים. כי כך סברו בדעת התורה שלהם ובעיניהם הצופיות למרחוק, שצריך לנהוג עם הרומאים בדרכי שלום ולא בדרך המלחמה (כי לא יוכלו לנצחם). אך הבריונים שתכונתם "לשוש עלי קרב" ביטלו דעתם של גדולי ישראל ולא אבו לשמוע להם. וכדי לכפות את רצונם הבריוני על כל תושבי העיר ולאצם לצאת למלחמה, שרפו את כל אוצרות החיטים והשעורים ואז החל הרעב בעיר.

כשראה רבן יוחנן בן זכאי את מעשי ההרס של הבריונים, ניסה להציל לכל הפחות הצלה מועטת את מה שאפשר להציל, ובא בדברים עם בן אחותו, אבא סיקרא, שהיה ראש הבריונים, שיסייע בידו לצאת מן העיר בהתבא ולהדבר עם אספסינוס, עיי"ש כל המעשה. עכ"פ רואים מה גודל החורבן שיכולים להמיט על כל עם ישראל אותם בריונים שאינם נשמעים לדעת תורה של זקני העדה.

ועתה נשאלת השאלה: במה ינוחמו לומדי התורה ובמה יתחזקו כל החרדים לדבר ה' בזמננו ובמקומותינו, כאשר רואים במוחש כיצד כבוד גדולי ישראל נרמס ומושפל ע"י "הנהו בריוני" (שנאת ע"ה לת"ח) ושהצביון הרוחני בסכנה מתמדת מפני השפעתם של המכשירים הטמאים והעיתונות הפסולה שאסרום גדולי התורה, ושעדיין חודרים פה ושם למחננו?!

אין לנו אלא להתחזק ולהתנחם עפ"י מה שסיפרו לנו חז"ל (בגמרא מכות כד:): פעם אחת היו עולין (רבי עקיבא, וחבריו התנאים) לירושלים, כיון שהגיעו להר הבית ראו שועל שיצא מבית קדש הקדשים. התחילו הן בוכין ורבי עקיבא מצחק. אמרו לו: מפני מה אתה מצחק? אמר להם: מפני מה אתם בוכים? אמרו לו: מקום שכתוב בו "ויהזר הקרב יומת" ועכשיו שועלים הלכו בו ולא נבכה? אמר להם: לכך אני מצחק. דכתיב ואעידה לי עדים וכו' עד שלא נתקיימה נבואתו של אוריה (=ציון שדה תחרש") הייתי מתירא שלא נתקיים נבואתו של זכריה (=עוד ישבו זקנים וזקינות ברחובות ירושלים"). עכשיו שנתקיימה נבואתו של אוריה, בידוע שנבואתו של זכריה מתקיימת. אמרו לו: עקיבא ניחמתנו עקיבא ניחמתנו?!

לאור זאת, אף לומדי התורה יש להם להתנחם ולומר: אם רואים אנו במוחש, יותר מאי-פעם, כיצד מתקיימים עתה הסימנים שמסרו לנו חז"ל לתקופת "עקבתא דמשיחא" [=חוצפא יסגא, יראי חטא ימאסה, נערים פני זקנים ילבינו, זקנים יעמדו מפני קטנים וכו']. ורואים כיצד "שועלים קטנים" מחבלים כרמים ופוגעים בקדש הקדשים, כפי שצפו חז"ל, בידוע, שהנה עת גאולתנו באה, ומשיח צידקנו עומד לפתחינו ותיכף ומיד יגאלנו אכ"ר.

הוי זהיר בגחלתן...

המחיש הגראי"ל שטיינמן שליט"א חומרת הפגיעה בכבוד תלמידי חכמים במעשה הבא: בתחילת עידן הדפוס הודפסו כרכי הש"ס בדפוס סלאוויטא. תקופה קצרה לאחר מכן הודפס ש"ס וילנא המוכר לנו, וזאת למורת רוחם של בעלי דפוס סלאוויטא, שחששו שבעקבות כך תקופח פרנסתם. אמנם, לפני הדפסת ש"ס וילנא התקבלו מכתבי הסכמה להדפסתו מכמה מגדולי ישראל, ובהם הגאון **רבי עקיבא איגר** זצ"ל.

המדפיסים הראשונים, אף שהיו צדיקים ויראי שמים גדולים, התקשו לקבל את הדברים. במר ליבם הם טענו כי הגאון **רבי שלמה איגר** (בנו של רע"א) קיבל, כביכול, שוחד כספי ממדפיסי וילנא, כדי שישפיע על אביו להתיר את ההדפסה המחודשת.

רבי עקיבא איגר הקפיד על דברי הדיבה, והתבטא כי הוא כבוד התורה של הדור. ואכן משמים תבעו את עלבונו.

לא ארכו הימים, ומשומד אחד מעובדי דפוס סלאוויטא החליט לשים קץ לחייו ותלה את עצמו בשטח בית הדפוס. הדבר הוביל מיד לעלילה מרושעת כאילו בעלי הדפוס הם שהרגוהו. משפטם הובא לפני שופטי המלך, והללו גזרו את דינם לעבור בין שתי שורות חיילים ולקבל מהם מכות עזות.

מובן שבעת ביצוע גזר הדין ניסו הנידונים לרוץ במהירות, כדי לספוג כמה שפחות מכות, אך כאן ניכר גודל יראת השמים שלהם: כיפתו של אחד מהם נפלה בעת ההכאה והוא התעכב להרימה, אף שבשל כך קיבל יותר מכות.

"**זה נורא**" - סיים הגראי"ל - כמה צער ויסורים מתגלגלים לאדם מחמת מילים שהוציא מפיו נגד תלמיד חכם.

רבי אהרן לייב

"לתקן הפגיעה בכבוד התורה"...

סיפר הגאון רבי יצחק ירוחם דיסקין זצ"ל על ההקפות בשמחת תורה, בנוכחות אביו הגאון **רבי יהושע לייב דיסקין** זצ"ל, שנערכו בכל עוז עד כלות הכוחות. הוא סיפר על הכבוד אשר ניתן ללומדי התורה ביום שמחתה של תורה, "עד כי העשירים בכל כבוד עושרם, הרגישו בנפשם כי אלו הלומדים, שמעמדם הכלכלי בשפל, מעמדם הרוחני עליון הוא על כל ובכבודם יתימרו הכל, עד כי גם העשירים יכפפו ראשם לפניהם, יתנום ללכת ראשונה בהקפות ויושיבו בראש הקרואים בשמחת החג".

והנה פעם אחת אחרי שנסתיימו ההקפות בשעה מאוחרת ובתשות כח מוחלטת, קרא לפתע הגרי"ל דיסקין לגבאי ולחש לו מלים ספורות. מיד חזקף הגבאי והכריז: "בפקודת רבינו, מתחילים את ההקפות מחדש!"

הקהל הנדהם נשמע לפקודה בלא הרור! שליח הציבור ניגש לעמוד ופתח ב"אתה הראת לדעת" והקהל אחריו... ושוב כבתחילה: הכרזת הכיבודים, מחרוזות השירים, מעגלי הרוקדים. קרוב לחצות הליל, מותשים עד כלות, פנו הכל לקדש ולסעוד...

איש לא העז לשאול על מה כל החרדה הזאת? רק בנו רבי יצחק ירוחם אזר עוז ובהיותו ביחידות שאל: אבא, תורה היא וללמוד אני צריך, במה נפסלו ההקפות הראשונות?!

"**תלמיד** חכם פלוני לא קיבל את ההקפה הראויה לו" - השיב הגרי"ל דיסקין קצרות. והיה כדאי לחזור על כל ההקפדות מחדש, כדי לתקן את הפגיעה בכבוד התורה...
השרף מבריסק

ומי כעמך ישראל

בין איש לרעהו – סיפורים בני זמננו

עסקה עם אבא שבשמים

להכין את שיעוריו ולפתע מצא את עצמו מדבר עם ריבונו של עולם:

אתה ידעת שאני לא רוצה לשחוט. צריך בשביל זה הרבה יראת-שמים, ולי – זה עושה סיוטים. מצד שני, הם הרי צריכים זקוקים לשחוט. מצד שלישי הסכינים שלי כבר כהות, אני אתקשה לשחוט עבורם כאלו כמויות. אז בוא נעשה עסקה אבא שבשמים! אם אתה שולח לי סכין שחיטה – אשחט. ואם לאו – לאו. אבל שהסכין יבוא אלי, לא שאצטרך לנסוע עבורו למומחים בתל אביב – –

"מצד ההכנסה בהחלט השתלם לי לעשות שחיטה לחגים, אך כאמור אני כבר התנתקתי מהנושא ולכן אמרתי שרק אם יהיה סימן מיוחד מהשמים אסכים לשחוט. אחרי ש"הודעתי" לריבונו של עולם על ההחלטה שלי הייתי רגוע ומסופק. ידעתי שמי אני ומה אני שישלחו לי סכינים משמים – ולפיכך משמעות הדבר שהחלטה שלי להפסיק לשחוט עומדת בתוקפה..."

* * *

כל זה התרחש בערך בתשע בבוקר.

חולפות שעותיים ומנוע טרקטור מרעיש בקרבת בית הכנסת. בפתח נראות פניו החביבות של השמש מספסופה ר' רפאל דוויק ז"ל שהפעם נסער: "איפה אתה? אני מחפש אותך בנרות כבר שעותיים!"

-אני פה! מה קרה?

אל תשאל!

-אני לא שואל.

הגיעה לפה משפחה משוויץ. ישבו אצלי. השאירו סכין-שחיטה חדש ושאלו אולי הרב פה צריך את זה? אני לא יודע – הרב מתעסק עם שחיתות!!

"חשתי צמרמורת בכל הגוף. השערות עמדו לי. אך עדיין חשבתני אולי הכל טעות. שאלתי: איזה סכין שחיטה – של עופות?"

באמת כבוד הרב אני לא מבין בזה – הגיב השמש ומיד רץ להביא את הסכין.

סכין שחיטה של כבשים כמובן!

"ואיזו מתכת? מיוחדת! מעולה! סכין יותר יקרה מהסכינים המצויות!"

כבר באותו יום זכו תושבי דלתון בשחיטה מהודרת בסכין שנשלח אליהם משמים.

"ובאותה שחיטה ראיתי כוז שיעתא דשמיא – לעילא ולעילא!"

ללמדך: כשהקדוש ברוך הוא רוצה שתסייע ליהודי – לא תוכל לחמוק מכך!...

'דלתון' היהודית בצפון הארץ, היא 'א-דלאתה' הערבית, היא 'דלתון' היהודית הקדומה עוד מימי חז"ל. לפני כ-65 שנה התיישבו בכפר הנטוש יהודים תמימים, עולי 'טריפולי' לוב. כל משפחה זכתה בדונם קרקע בצמוד לבית, וארבעה דונם נוספים במרחק.

העולים הצפון אפריקאים הורישו לבניהם את מסורותיהם ומנהגייהם, שכלל – איך לא – שחיטה לקראת החגים. אם במשך השנה אפשר להסתפק ברכישה של בשר משחיטה ממוסדת, אין זה אומר שהדבר אפשרי לכבוד החג. במיוחד כאשר מדובר בשחיטת כבש טרי טרי...

הרה"ג רבי משה בוזגלו שליט"א, כיהן שם כרב לפני 22 שנה ואחד מתפקידיו היה לשחוט. "זה היה תפקיד טבעי של רב מקומי, והשחיטה לא יועדה רק למושב אלא גם לסובב. גם מצפת הגיעו קצבים שביקשו לשחוט. למרות שהייתי בקי במלאכה, תמיד רציתי לברוח מהתפקיד הכל-כך אחראי הזה".

* * *

יהי היום והציעו לו לפעול כרב ב'ספסופה' – מושב שאף הוא ממוקם במועצה האזורית 'מרום הגליל'. אבל כאן כבר היה ברור מראש שהוא לא יידרש לשחוט!...

בסוף חודש אב, לקראת שנת הלימודים החדשה, הוא עקר מדלתון לספסופה – ואם תרצו ל'כפר חושן' משמו הרשמי. "שמחתי שסיימתי עם תקופת השחיטה בחיי, ושהיא מאחורי לחלוטין".

ראש השנה מתקרב... "מה יהיה השנה עם ראש כבש?" מסתודדים ומתלבטים המושבניקים של דלתון. הרב בוזגלו הלך – ושחט אחר אין בשטח. הם מאוד מקפידים על ראש כבש, וצריך לראות מה לעשות. מתקשרים להרב בוזגלו אך הוא מסרב לחזור לשחוט. "למעשה הסכינים שלי כבר היו קהות. אמנם, יכולתי למעשה לשחוט עשרה כבשים ביום עם עבודה רבה של השחזה, אך כאמור לא חפצתי בכך. וודאי שלא עלה על דעתי להשקיע 1,500 ₪ ברכישת סכין שחיטה חדש (זה המחיר של שחיטת דקה, סכין לבקר עולה כ-4000 ₪)!"

אבל מושבניקים כמו מושבניקים לא חושבים לוותר על המנהג. הם התקשרו שוב ושוב להרב בוזגלו עד שהוא סגר את הטלפון והפסיק לענות. אבל בעצם, אין בעיה. אם הרב בוזגלו לא בא אל דלתון – דלתון תבוא אליו!...

המרחק מדלתון לספסופה, דרך גוש חלב, הוא בסך הכל 5 ק"מ. אז בוקר אחד הגיעו המושבניקים לספסופה, דפקו בדלת, ולא הניחו לנפש: מה עזבת אותנו? למה ברחת? נסעת למנוחות ועזבתנו לאנחות. אנחנו בלי שוחט!

הכאב הכנה והתמים נגע לליבו: "תנו לי לחשוב – נתקשרו בערב".

לולי תורתך שעשועי... הרב בוזגלו ברח לבית הכנסת, התיישב

עלון "איש לרעהו" השבוע – פרשת ואתחנן מוקדש

ר' דוד ליפמן [דובצ'ה] בן ר' יצחק ברוך ז"ל לזכר בונים ז"ל

ממקימי השיעור למשכימי קום בכותל המערבי מאז שיחודרו

שיום היאהרצייט חל ביום טו באב

ת . נ . צ . ב . ה .

תודה למשתתפים הרבים במבצע החיבורים השלישי

לאחר סיום המיזון יקבלו הזוכים הודעה אישית ויזמנו לקבל את הפרס באירוע חלוקת פרסים חגיגי ומפתיע (50% מהפרסים בהתאם לאיכות החיבור ו-50% מהפרסים בהגרלה בין כלל השולחים)

אשריכם שזכיתם ליטול חלק ביזמה מבורכת זו !

